

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 18Csp/169/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8125210614
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 03. 2026
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dominika Vitteková PhD.
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2026:8125210614.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Dominikou Vittekovou PhD. v spore žalobcu: Všeobecná úverová banka, a.s., skrátený názov; VÚB, a.s., IČO: 31 320 155, so sídlom Mlynské nivy 1, 829 90 Bratislava-Ružinov, právne zastúpený: Advokátska kancelária Gallo, s. r. o., IČO: 36 715 352, so sídlom Jilemnického 4012/30, 036 01 Martin proti žalovanému: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXX/X, XXX XX, o zaplatenie 1044,92 eur s príslušenstvom takto

rozhodol:

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi 671,14 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne

- zo sumy 11,23 eur od 21.7.2023 do zaplatenia,
- zo sumy 17,51 eur od 21.8.2023 do zaplatenia,
- zo sumy 17,76 eur od 21.9.2023 do zaplatenia,
- zo sumy 18,40 eur od 21.10.2023 do zaplatenia,
- zo sumy 18,28 eur od 21.11.2023 do zaplatenia,
- zo sumy 18,91 eur od 21.12.2023 do zaplatenia,
- zo sumy 18,81 eur od 21.1.2024 do zaplatenia,
- zo sumy 19,08 eur od 21.2.2024 do zaplatenia,
- zo sumy 20,04 eur od 21.3.2024 do zaplatenia,
- zo sumy 19,64 eur od 21.4.2024 do zaplatenia,
- zo sumy 20,25 eur od 21.5.2024 do zaplatenia,
- zo sumy 20,21 eur od 21.6.2024 do zaplatenia,
- zo sumy 20,81 eur od 21.7.2024 do zaplatenia,
- zo sumy 20,79 eur od 21.8.2024 do zaplatenia,
- zo sumy 21,09 eur od 21.9.2024 do zaplatenia,
- zo sumy 21,67 eur od 21.10.2024 do zaplatenia,
- zo sumy 21,70 eur od 21.11.2024 do zaplatenia,
- zo sumy 22,27 eur od 21.12.2024 do zaplatenia,
- zo sumy 22,33 eur od 21.1.2025 do zaplatenia,
- zo sumy 22,65 eur od 21.2.2025 do zaplatenia,
- zo sumy 23,66 eur od 21.3.2025 do zaplatenia,
- zo sumy 23,31 eur od 21.4.2025 do zaplatenia,
- zo sumy 23,85 eur od 21.5.2025 do zaplatenia,
- zo sumy 23,99 eur od 21.6.2025 do zaplatenia,
- zo sumy 24,51 eur od 21.7.2025 do zaplatenia,
- zo sumy 24,68 eur od 21.8.2025 do zaplatenia,
- zo sumy 25,03 eur od 21.9.2025 do zaplatenia,
- zo sumy 25,54 eur od 21.10.2025 do zaplatenia,
- zo sumy 25,76 eur od 21.11.2025 do zaplatenia,
- zo sumy 26,25 eur od 21.12.2025 do zaplatenia,
- zo sumy 26,50 eur od 21.1.2026 do zaplatenia,
- zo sumy 26,88 eur od 21.2.2026 do zaplatenia,

- zo sumy 27,53 eur od 21.3.2026 do zaplata, a to všetko v pravidelných mesačných splátkach vo výške 20 eur splatných vždy k 20 dňu príslušného kalendárneho mesiaca k rukám žalobcu počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti tohto rozsudku, a to pod hrozbou straty výhody splátok.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a.

III. Žalobca má nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 52,54 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ō v o d n e n i e :

1. Žalobca svoj nárok na zaplata sumy 1044,92 eur s príslušenstvom uplatnil titulom zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere č. 1000182107 zo dňa 5.5.2022 (ďalej len „Zmluva“). Žalobca poskytol žalovanému úver vo výške 1089,90 eur, ktorý sa zaviazal splácať v pravidelných 52 mesačných splátkach vo výške 30 eur, a to až do celkovej čiastky vo výške 1551,66 eur. Ku dňu podania žaloby žalovaný uhradil 210 eur. Žalobca úver zosplatal podľa § 53 ods. 9 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) a zmluvných podmienok (čl.10.2).

2. Žalovanému bola žaloba doručená do vlastných rúk dňa 30.1.2026, doposiaľ sa k nej nevyjadril.

3. Na prejednanie sporu súd nariadil pojednávanie, na ktoré sa nedostavil právny zástupca žalobcu, ktorý svoju neprítomnosť ospravedlnil. Preto súd prejednal a rozhodol spor na pojednávaní v neprítomnosti žalobcu v súlade s ustanovením § 180 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len "CSP") s prihliadnutím na obsah spisu a vykonané dôkazy.

4. Na nariadenom pojednávaní súd vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi, a teda Zmluvou, Štandardnými európskymi informáciami o spotrebiteľskom úvere (Quatro), Obchodnými podmienkami Quatro, predžalobnou upomienkou z 27.10.2021, doručenkou, oznámením o vyhlásení okamžitej splatnosti úveru, prehľadom splátok a úhrad, prehľadom zostatkov, výpisom z registra SRBI, dopytom zo Sociálnej poisťovne a ostatnými do spisu predloženými listinnými dôkazmi, ako aj ostatným spisovým materiálom a zistil tento skutkový stav:

5. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalovaného, Zmluvou, Štandardnými európskymi informáciami o spotrebiteľskom úvere, o predžalobnou upomienkou z 23.3.2023, doručenkou, Oznámením o vyhlásení okamžitej splatnosti úveru, prehľadom splátok a úhrad, výpisom z registra SRBI, potvrdením zo Sociálnej poisťovne, amortizačnou tabuľkou a ostatnými do spisu predloženými listinnými dôkazmi a zistil tento skutkový stav:

6. Žalobca a žalovaný uzatvorili Zmluva, na základe ktorej bol žalovanému poskytnutý viazaný spotrebiteľský úver vo výške 1089,90 eur s fixnou ročnou úrokovou sadzbou 18,96%, ktorý sa žalovaný zaviazal splatiť 52 mesačnými splátkami po 30 eur, pričom celkové náklady spotrebiteľa činili podľa Zmluvy 461,76 eur. RPMN bola uvedená vo výške 18,23 %. Prvá splátka úveru bola splatná dňa 20.6.2022, ďalšie splátky boli splatné vždy 20. dňa v mesiaci.

7. Zo Zmluvy plynie, že žalovaný je ženatý, má stredoškolské vzdelanie s maturitou, ako typ bývania je uvedený vlastníctvo bez hypotéky.

8. Z výsluchu žalobcu plynie, že vykonáva prácu na základe dohody o vykonávaní aktivačných prác spolu s manželkou a poberajú spolu 330 eur mesačne. Svoj dlh chce uhradiť v splátkach najviac po 20 eur mesačne. Okolnosti uzavretia Zmluvy si nepamätá, vie, že to bol v predajni Nay v Prešove a kúpil televízor. Príjem si zisťovali, ale na výdavky sa nepýtali.

9. Žalobca v konaní na účely posúdenia bonity žalovaného na základe výzvy súdu predložil výpis z registra SRB zo dňa 5.5.2022 a potvrdenie zo Sociálnej poisťovne, ktorým si overil príjem žalovaného (vymeriavací základ 401 eur). Z výpisu z registra SRBI neboli zistené žiadne reálne mesačné finančné náklady.

10. Žalobca vychádzal pri skúmaní výdavkov zo sumy životného minima vo výške 218,05 eur.

11. Z predžalobnej upomienky vyplýva, že ku dňu 23.3.2023 žalobca evidoval nedoplatok na splátkach vo výške 90 eur, ktorý žiadal uhradiť s upozornením, že ak do 12.4.2023 nedôjde k úhrade, veriteľ bude oprávnený úver zosplatiť. Zásielku si žalovaný prevzal dňa 4.4.2023.

12. Z oznámenia o vyhlásení okamžitej splatnosti úveru plynie, že dlh žalovaného z úverovej zmluvy sa stal splatný v celom rozsahu naraz a dlžná suma predstavuje 1044,92 eur. Zásielku si žalovaný prevzal dňa 27.4.2023.

13. Zistený skutkový stav takto právne posúdil:

Podľa § 52 ods. 1 OZ, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 3 OZ, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 52 ods. 4 OZ, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy 5.5.2022 (ďalej len „ZoSÚ“), spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi. Spotrebiteľský úver podľa tohto zákona možno poskytnúť len bezhotovostným prevodom finančných prostriedkov na platobný účet spotrebiteľa alebo na účet stavebného sporiteľa, poštovým poukazom, ktorého adresátom je spotrebiteľ alebo platobným prostriedkom vydaným na meno spotrebiteľa;1) tým nie je dotknuté bezhotovostné poskytnutie viazaného spotrebiteľského úveru podľa § 15 alebo poskytnutie spotrebiteľského úveru bezhotovostne na splatenie iného úveru alebo úverov úhradou veriteľovi oprávnenému poskytovať úver podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu.18b) Spotrebiteľským úverom sú aj mladomanželský úver podľa osobitného predpisu,1a) niektoré stavebné úvery a iné úvery podľa osobitného predpisu1b) a nezabezpečené úvery poskytované spotrebiteľom na účely rekonštrukcie nehnuteľnosti určenej na bývanie, pričom ustanovenia osobitných predpisov1c) týkajúce sa poskytovania týchto úverov tým nie sú dotknuté; obmedzenie hornej hranice výšky úveru podľa odseku 3 písm. f) sa na tieto úvery nevzťahuje.

Podľa § 2 písm. d) ZoSÚ, zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom.

Podľa § 7 ods. 1, 2 ZoSÚ, veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru. Spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje potrebné na posúdenia schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver; tým nie je dotknuté právo veriteľa využívať informácie o spotrebiteľovi z príslušnej databázy za podmienok ustanovených osobitným zákonom.

Podľa § 7 ods. 4 ZoSÚ, veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky17a) sú povinní s vynaložením odbornej starostlivosti na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver získavať a účelne využívať údaje o spotrebiteľských úveroch a úveroch na bývanie podľa osobitného predpisu1d) tak, aby boli splnené podmienky podľa odsekov 16 a 17.

Podľa § 7 ods. 16 ZoSÚ Veriteľ je povinný postupovať pri poskytovaní spotrebiteľského úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere obozretne a ponúkať a poskytovať spotrebiteľské úvery

- a) spôsobom, ktorý nepoškodzuje spotrebiteľov, a
- b) s odbornou starostlivosťou; vynaloženie odbornej starostlivosti je veriteľ povinný hodnoverne preukázať.

Podľa § 7 ods. 17 ZoSÚ Vynaložením odbornej starostlivosti sa rozumie najmä to, že veriteľ

- a) poskytne spotrebiteľovi informácie pred uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 4 a 5,
- b) posúdi schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver s ohľadom na získané informácie o spotrebiteľovi; ak je veriteľom veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky, 17a) posúdi schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver najmä s ohľadom na údaje získané z jedného alebo viacerých registrov, do ktorých poskytujú údaje veritelia, ktorých počet sa rovná aspoň dvojtretinovej väčšine veriteľov, ktorými sú veritelia podľa § 20 ods. 1 písm. a), ktorí sú zverejnení v zozname veriteľov podľa § 8a, banky, zahraničné banky a pobočky zahraničných bánk, v čase posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

Podľa § 7 ods. 19 ZoSÚ, veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky sú povinní určiť, dodržiavať a pravidelne prehodnocovať limit pre ukazovateľ schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver a limit na podiel výšky celkovej zadlženosti k príjmu.

Podľa § 7 ods. 20 ZoSÚ, na výpočet ukazovateľa schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver sa použijú tieto položky:

- a) čistý príjem spotrebiteľa,
- b) náklady na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa a osôb, voči ktorým má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť, 17a)
- c) výška splátky spotrebiteľského úveru a
- d) peňažné záväzky znižujúce príjem spotrebiteľa.

Podľa § 7 ods. 27 ZoSÚ, veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky sú povinní na účely podľa odseku 19 použiť dostatočné, primerané a aktuálne informácie o príjmoch, nákladoch na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa a osôb, voči ktorým má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť, 17a) peňažných záväzkoch spotrebiteľa, výške celkovej zadlženosti a ďalšie informácie o finančnej a ekonomickej situácii spotrebiteľa. Informácie o príjme podľa prvej vety je potrebné overovať preukázateľným spôsobom prostredníctvom interných zdrojov alebo externých zdrojov, ktoré sú nezávislé od spotrebiteľa. Veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky sú povinní bez súhlasu spotrebiteľa, len na splnenie účelu posúdenia schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver a na účely podľa odseku 19, elektronicky overiť informácie súvisiace s príjmom spotrebiteľa v Sociálnej poisťovni, 17ab) a to prostredníctvom prevádzkovateľa registra. Veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky overujú len informácie súvisiace s príjmom spotrebiteľa, ktoré vopred získali od spotrebiteľa, u ktorého sa posudzuje schopnosť splácať spotrebiteľský úver. Náklady na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa a osôb, voči ktorým má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť, 17a) je nevyhnutné posudzovať s ohľadom na životné minimum ustanovené osobitným predpisom 17td) a na príjem spotrebiteľa.

Podľa § 11 ods. 2 ZoSÚ, ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje aj porušenie ustanovení § 7 ods. 19 až 42.

Podľa § 15 ods. 1 ZoSÚ, zmluva o viazanom spotrebiteľskom úvere je zmluva o spotrebiteľskom úvere, v ktorej sa dojednáva spotrebiteľský úver výhradne na financovanie zmluvy o kúpe konkrétneho tovaru alebo poskytnutí konkrétnej služby, pričom tieto dve zmluvy tvoria obchodný celok.

14. V predmetnej právnej veci je nepochybné postavenie účastníkov ako dodávateľa a spotrebiteľa, čo plynie aj zo Zmluvy, kde ako druh je uvedený spotrebiteľský úver. Žalobca vystupoval ako osoba konajúca v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalovaný ako fyzická

osoba pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

15. Vykonaným dokazovaním súd dospel k záveru, že žalobca v konaní nepreukázal napriek predchádzajúcej výzve postup, že postupoval s odbornou starostlivosťou pri posudzovaní schopnosti žalovanej splácať poskytnutý úver. Žalobca síce do vydania tohto rozsudku odpovedal na výzvu súdu, avšak dodané dôkazy hodnoverne preukazujúce postup v súlade s § 7 ZoSÚ nemožno považovať za postačujúce.

16. Cieľom § 7 ods. 1 v spojitosti s § 11 ods. 2 ZoSÚ je dosiahnuť, aby dodávateľ vzal na zreteľ existujúcu situáciu klienta, najmä jeho príjmy a výdavky, tak i skutočnosti, ktoré možno na základe informácií dostupných pred uzavretím zmluvy s vysokou mierou pravdepodobnosti očakávať. Dôraz pri posúdení úverovej schopnosti je pritom kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami spotrebiteľa a na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, aká bude potrebná pre splácanie úveru. Pri posudzovaní budúcej schopnosti spotrebiteľa splácať úver sa vychádza z existujúceho stavu a prezumpcie jeho zachovania do budúcnosti. Nejde však pritom o získanie stopercentnej istoty, že úver bude v budúcnosti splatený, pretože nie je možné s istotou vylúčiť, že spotrebiteľ dostane výpoveď z pracovného pomeru, dlhodobu chorobu a pod. Z uvedeného je zrejmé, že cieľom zákonodarcu bolo efektívne zamedziť predlžovaniu spotrebiteľov, ktorí nie sú schopní svoje záväzky riadne splácať. Z textu zákona o spotrebiteľských úveroch vyplýva, že informácie pre rozhodnutie dodávateľa o tom, či zmluvu uzavrie alebo nie, si má veriteľ zabezpečiť sám a to aj v spolupráci so žiadateľom o úver. Pri získavaní relevantných informácií za účelom posúdenia úverovej schopnosti spotrebiteľa tak veriteľ vychádza ako z informácií dodaných spotrebiteľom (a samozrejme ním aj preukázaných), tak z informácií, ktoré získava z iných dostupných zdrojov. Je povinnosťou veriteľa takto získané informácie zhromaždiť, vyhodnotiť ich dostatočnosť a rozhodnúť, či a ktoré informácie je nevyhnutné ďalej overovať. Za dostatočné sa považujú iba také informácie o príjmoch a výdavkoch, z ktorých je veriteľ schopný získať objektívny obraz o žiadateľovej finančnej situácii. Spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje. Táto povinnosť však nezabavuje veriteľa konať s odbornou starostlivosťou, teda vyžiadať si od spotrebiteľa potrebné informácie, aktívne si zabezpečovať ďalšie primerané a objektívne zistiteľné informácie o spotrebiteľovi a takto získané informácie riadne vyhodnotiť. Schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver tak treba chápať ako situáciu, keď v závislosti na frekvencii splácania zostane spotrebiteľovi v jeho osobnom/domácom rozpočte dostatok finančných prostriedkov, aby mohol bez akýchkoľvek problémov a obmedzení splácať splátku v predpokladanej výške. Preto dodávateľ musí okrem iného analyzovať spotrebiteľov osobný/domáci rozpočet a to ako stranu príjmov, tak stranu výdavkov, a to vždy vo vzťahu ku konkrétnemu žiadateľovi o úver (t.j. konkrétne príjmy zo zamestnaneckej alebo inej činnosti, konkrétne náklady na bývanie, dopravu, domácnosť alebo nezaopatrené deti). Analýza iba niektorej zo strán rozpočtu sama o sebe k posúdeniu úverovej schopnosti nepostačuje (porov. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7CoCsp 16/2021, rozsudok Okresného súdu Prešov sp.zn. 9Csp 1/2022, tiež Okresného súdu Bardejov sp. zn. 7Csp 80/2020).

17. Význam skúmania bonity spotrebiteľov je zdôrazňovaný aj v judikatúre Súdneho dvora Európskej únie, pričom súd musí ex offo preskúmať dodržanie povinnosti veriteľa v zmysle ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ (porov. rozsudky Súdneho dvora Európskej únie C-679/18, tiež C-449/13, C-303/20).

18. Z článku 8 ods. 1 smernice 2008/48 vyplýva, že pred uzavretím zmluvy o úvere je veriteľ povinný posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa, pričom táto povinnosť môže prípadne zahŕňať nahliadnutie do príslušnej databázy. Cieľom tejto povinnosti je tiež posilniť zodpovednosť veriteľa a zabrániť poskytnutiu úveru nebonitným spotrebiteľom (pozri v tomto zmysle rozsudky z 18. decembra 2014, CA Consumer Finance, C-449/13, EU:C:2014:2464, bod 43; zo 6. júna 2019, Schyns C-58/18, EU:C:2019:467, bod 40, a z 5. marca 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, bod 20). Taká povinnosť tým, že má chrániť spotrebiteľov pred rizikami nadmerného zadlženia a platobnej neschopnosti, má pre nich zásadný význam (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 6. júna 2019, Schyns, C-58/18, EU:C:2019:467, bod 41, a z 5. marca 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, bod 21, ako aj citovanú judikatúru).

19. Vo vzťahu splneniu si povinnosti skúmať bonitu spotrebiteľa ako najdôležitejšej predzmluvnej povinnosti veriteľa žalobca predložil Zmluvu, z ktorej sú zrejmé údaje klienta opísané v bode 7 tohto rozsudku, výpis z registra SRBI a potvrdenia zo Sociálnej poisťovne.

20. Z predložených dôkazov je zrejmé, že veriteľ zisťoval len príjem žalovaného cez predložené potvrdenie zo Sociálnej poisťovne, hoci jeho povinnosťou je zisťovať nielen príjem, ale aj výdavky. Pri skúmaní výdavkov musí veriteľ vykonať audit domáceho rozpočtu dlžníka, aby splnil povinnosť odbornej starostlivosti. Na výzvu súdu žalobca uviedol, že pri posudzovaní výdavkov vychádzal zo sumy životného minima v čase posudzovania žiadosti vo výške 218,06 eur.

21. Žalobca podľa názoru súdu podcenil skúmanie výdavkov žalovaného, ak sa obmedzil na výšku sumy životného minima na jednu dospelú osobu.

22. Z úradnej činnosti súdu je zrejmé, že žalobca na výzvu súdu, aby preukázal skúmanie schopnosti splácať úver spotrebiteľa vo vzťahu k výdavkovej časti uvádza, že vychádzal zo sumy životného minima. Tak to je v súdnej veci a tak to súd má aj v iných právnych veciach žalobcu (veci vedené na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 18Csp 155/2022, 18Csp 143/2022, 18Csp 146/2022, 18Csp 153/2022, 18Csp 144/2022, 18Csp 158/2022, 18Csp 162/2022, 18Csp 141/2022, 18Csp 99/2022, 18Csp 100/2022, 18Csp 44/2022, 18Csp 97/2022, 18Csp 45/2022, 18Csp 23/2022, 18Csp 28/2022, ďalej tiež 9Csp 100/2022 z rozsudku cit: „Zo zmluvy však vyplýva, že žalovaný nezisťoval priemerné mesačné výdavky žalovaného na živobytie (SIPO, strava, doprava do práce, lieky, telekomunikačné služby a pod.) a súdu je zároveň známe, že toto zisťovanie v divíziách Consumer Finance Holding a Quatro bez ďalšieho nahrádza údajom o životnom minime.“). Uvedené svedčí o ignorovaní zákonnej povinnosti dodávateľa úverových produktov na finančnom trhu. Z ust. § 7 ods. 27 veta posledná ZoSÚ plynie, že náklady na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa a osôb, voči ktorým má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť, 17ta) je nevyhnutné posudzovať s ohľadom na životné minimum ustanovené osobitným predpisom 17td) a na príjem spotrebiteľa, nie sa tejto zákonnej povinnosti zbaviť odkazom na životné minimum, nakoľko to nie je ratio zákona a tento postup nezohľadňuje individuálnosť životnej situácie toho ktorého spotrebiteľa a jeho rodiny.

23. Tento postup dodávateľa na úverovom trhu, ktorý nekriticky akceptuje zjavne nevierohodné údaje poskytnuté spotrebiteľom a nahrádza ich paušálnym údajom v podobe sumy životného minima, nakoniec neplynie ani z opatrenia NBS z 14.11.2017 v znení účinnom od 1.1.2020. Z ust. § 2 ods. 5 plynie cit. „Výška nákladov na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa podľa § 7 ods. 20 písm. b) zákona sa na účely odseku 1 určuje najmenej vo výške sumy životného minima 2) spotrebiteľa, životného minima na osobu, voči ktorej má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť 3) a ktorá žije so spotrebiteľom v spoločnej domácnosti a výdavkov na inú osobu, voči ktorej má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť vo výške určenej právoplatným rozhodnutím súdu; ak rozhodnutím súdu nie je určené výživné, vo výške najmenej 30 % životného minima na túto osobu. Celkovou výškou nákladov sa rozumie výška nákladov na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa podľa prvej vety zvýšená o 40 % rozdielu medzi celkovou výškou čistého príjmu spotrebiteľa a životným minimom spotrebiteľa, životným minimom osoby, voči ktorej má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť a ktorá žije so spotrebiteľom v spoločnej domácnosti a výdavkami na inú osobu, voči ktorej má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť vo výške určenej právoplatným rozhodnutím súdu, ak odseky 8 a 9 neustanovujú inak; ak rozhodnutím súdu nie je určené výživné, vo výške najmenej 30 % životného minima na túto osobu.“ Z uvedené nepochybne neplynie záver ani usmernenie pre dodávateľov na úverovom trhu, že výdavky (resp. výška nákladov na zabezpečenie základných životných potrieb) spotrebiteľa sa bez ďalšieho majú rovnať sume životného minima.

24. Vo vzťahu k nevyhnutnosti skúmania výdavkov spotrebiteľa pri posudzovaní schopnosti splácať úver súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33Cdo 2178/2018-77 z 25.7.201 cit.: „Povinnosť posouzení úvěruschopnosti spotřebitele chrání nejen spotřebitele samého před negativními důsledky neschopnosti úvěr splácet, ale zprostředkovaně také společnost jako celek, neboť předchází negativním sociálním důsledkům předlužení a insolvence v podobě pádu spotřebitele a osob na něm závislých do veřejné sociální sítě, narušení rodinných a sociálních vztahů atd. V neposlední řadě chrání i pozici věřitelů samých, neboť odborné posouzení úvěruschopnosti spotřebitele při žádosti o další úvěr snižuje riziko věřitelů, kteří těmž spotřebiteli poskytli úvěry či jiné služby již dříve. Proto zákon, konkrétně zákon o spotřebitelském úvěru (jeho § 9 odst. 1) stanoví, že věřitel je povinen při posouzení úvěruschopnosti spotřebitele postupovat s odbornou péčí. Lze přisvědčit odvolacímu soudu, že věřitel nedostojí povinnosti stanovené mu zákonem o spotřebitelském úvěru, tedy nepostupuje s odbornou péčí při posouzení schopnosti spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr, vyjde-li z objektivně

nedoloženého osobního prohlášení dlužníka o jeho osobních, výdělkových a majetkových poměrech. Na tom nic nemění, že dlužník není evidován v databázích dlužníků. Již gramatickým a logickým výkladem § 9 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru lze dovodit, že dostatečnými nejsou míněny informace získané toliko od spotřebitele. Odborná péče předpokládá údaje, které dlužník věřiteli uvedl, ověřit, resp. objektivně podložit minimálně potvrzením zaměstnavatele dlužníka (srov. C., D. E. F., J.: Zákon o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů č. 145/2010 Sb. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 98-109, ISBN 9788074001185). Nepochybně klíčová je i povinnost věřitele využívat veřejně dostupné informace, jakými jsou například státem publikované údaje o životním a existenčním minimu podle zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, a o průměrných výdajích obyvatelstva (databáze Českého statistického úřadu), a tyto porovnávat se známými nebo od spotřebitele zjištěnými (ne pouze tvrzenými) informacemi o jeho příjmech a výdajích. To ostatně dovodil ve svém rozhodnutí ze dne 1. 4. 2015, sp. zn. 1 As 30/2015, i Nejvyšší správní soud, jehož závěry použil na podporu své argumentace již odvolací soud v napadeném rozhodnutí. Závěr odvolacího soudu dovozuje, že spokojila-li se žalobkyně s nedoloženým prohlášením žalovaného o jeho osobních, výdělkových a majetkových poměrech a nahlédnutím do registru dlužníků, nedostala povinnosti věřitele ve smyslu ustanovení § 9 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, je správný.“

25. Tiež poukazuje súd na rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu Českej republiky sp. zn. 9 As 127/2024 – 34 z 13.08.2024, že cit.: „Poskytovateľ úveru je nadto povinen prověřit schopnost spotřebitele splácet úvěr s odbornou péčí, již je třeba rozumět „úroveň zvláštních dovedností a péče, kterou lze od podnikatele ve vztahu ke spotřebiteli rozumně očekávat a která odpovídá poctivým obchodním praktikám nebo obecným zásadám dobré víry v oblasti jeho činnosti“. Postup s odbornou péčí zahrnuje též povinnost věřitele ověřit podstatné informace poskytnuté spotřebitelem svědčící o jeho schopnosti splácet sjednaný úvěr (rozsudek NSS ze dne 1. 4. 2015, č. j. 1 As 30/2015-39, č. 3225/2015 Sb. NSS, bod 26, vztahující se k § 9 odst. 1 již neúčinného zákona č. 145/2010 Sb., jež při posuzování úvěruschopnosti výslovně přikazoval počínat si s odbornou péčí; ZSÚ ve svém § 75 zakotvil obecnou povinnost poskytovatele provozovat svou činnost s odbornou péčí). [28] Věřitel by měl úvěruschopnost dlužníka aktivně zjišťovat a prověřovat, nikoliv se spokojit pouze s jeho ničím nedoloženými prohlášeními. Informaci o výši příjmu spotřebitele může věřitel ověřit zejména doklady vydanými spotřebiteli třetí stranou, které budou objektivně a věrohodně vypovídat o spotřebitelově schopnosti dostát svým závazkům ze smlouvy o úvěru. Pokud by i v případě doložení těchto dokladů přetrvávaly pochybnosti o bonitě dlužníka, bylo by možné jeho situaci ověřit nahlédnutím do databází umožňujících posouzení úvěruschopnosti spotřebitele (rozsudek NSS č. j. 1 As 30/2015-39, body 27 a 29). [34] Pokud jde o námitku, že městský soud bez adekvátního odůvodnění odmítl použití částky životního minima jakožto referenční hodnoty výdajů vynaložených spotřebiteli, tak stěžovatelka argumentaci městského soudu zkresluje. Městský soud v bodě 39 napadeného rozsudku upřesnil, že správní orgány stěžovatelce vytýkaly skutečnost, že z částky životního minima vycházela paušálně. Tuto částku je dle nich třeba považovat za výchozí bod minimálních nákladů, ke kterému je zásadně nutné přičíst náklady další. Správní orgány tak učinily mimo jiné s odkazem na komentářovou literaturu, dle níž je třeba zohlednit i ostatní očekávatelné výdaje (bod 123 prvostupňového rozhodnutí). Následně městský soud konstatoval, že proti těmto závěrům a jejich aplikaci stěžovatelka žádné konkrétní námitky nevznesla. Konečně pak připomněl, že správní orgány nepochybně, že by životní minimum nemohlo být nikdy považováno za relevantní ukazatel. [35] Nejvyšší správní soud se s argumentací správních orgánů ztotožňuje. Částka životního minima, jež představuje státem uznanou minimální hranici peněžních příjmů fyzických osob k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb, nutně nereflektuje konkrétní částku, kterou k zajištění svých individuálních základních životních potřeb musí vynaložit potenciální žadatel o úvěr. Nepokrývá zejména výdaje na bydlení, které ji mnohdy několikanásobně převyšují. Rovněž nereflektuje další nutné výdaje, jako například srážky ze mzdy, náklady vyvolané zdravotním stavem, či výživné. Z tohoto důvodu je třeba bezvýhradně trvat na požadavku individualizovaného posuzování úvěruschopnosti, při kterém poskytovatel musí brát zřetel na konkrétní situaci konkrétního spotřebitele. V tomto ohledu kasační soud nerozumí tvrzení stěžovatelky, že toliko z částky životního minima lze vycházet v případech, kdy neexistují důvodné pochybnosti o schopnosti klienta splácet poskytnuté úvěry. Na jednu stranu ona „neexistence důvodných pochybností“ jednak musí vycházet již z určité formy posouzení úvěruschopnosti. Na straně druhé je jen stěží představitelné, že by spotřebitelé, kteří jsou schopni své úvěry splácet, byli právě těmi, jejichž výdaje se rovnají částce životního minima.

26. Dôraz pri posúdení úverovej schopnosti spotrebiteľa je kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami a na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, z ktorej bude schopný úver splácať. Z textu zákona o spotrebiteľských úveroch vyplýva, že informácie pre rozhodnutie dodávateľa o tom, či zmluvu so spotrebiteľom uzavrie, si má veriteľ zabezpečiť sám, a to aj v spolupráci so žiadateľom o úver a údajmi z príslušných databáz.

27. Podľa názoru súdu všetky tieto skutočnosti vo svojom súhrne preukazujú hrubé porušenie povinnosti veriteľa posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver (§ 11 ods. 2 ZoSÚ). Žalobca si nezískal, teda následne ani nevyhodnotil a ani neoveril informácie o bonite klienta, z ktorých by bol schopný zistiť objektívny obraz o žiadateľovej finančnej situácii. Nedôsledne zisťoval, a preto ani nezohľadnil výdavky žalovaného, aj keď mal objektívnu možnosť si ich pred poskytnutím úveru overiť.

28. Tento záver je podporený aj rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/153/2019: „Je nutné konštatovať, že ustanovenie § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. súd v súlade s požiadavkou odbornej spôsobilosti veriteľa vykladá tak, že bonita dlžníka musí byť skúmaná cez zisťovanie jeho príjmov a výdavkov ako aj jeho lustráciou cez príslušné databázy. Nevykonanie jedného z týchto postupov znamená hrubé porušenie odbornej starostlivosti. Ako vyplýva z prejednávanej veci, overenie bonity dlžníka nebolo dostatočné. Postup žalobcu bol iba formálny a nezodpovedal odbornej starostlivosti. Žalobca nemal preukázaný príjem žalovanej hodnovernými dokladmi, napriek tomu mu poskytol úver. Žalobca sa nezaujímal, aké má žalovaná výdavky na živobytie a či mu teda zostáva dostatok finančných prostriedkov na splácanie úveru. V konaní žalobca nepreukázal splnenie si povinnosti uloženej mu ust. § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. Keďže žalobca hrubo porušil zákonom stanovenú povinnosť, v zmysle § 11 ods. 2 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov“.

29. Rovnako súd poukazuje na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10CoCsp/6/2022 cit.: „Len samotné zhromaždenie informácií o klientovi, a navyše neúplné, nemožno samo o sebe považovať za náležité splnenie si povinnosti vyplývajúcej z ust. § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch. Odvolací súd zastáva názor, že príjem aj rodinný stav klienta môžu byť vyhovujúce, ale pokiaľ veriteľ nepozná celkový objem výdavkov klienta, nemôže urobiť záver o tom, či klient je alebo nie je schopný splácať požadovaný úver. Bez toho, aby žalovaný skúmal aj iné aspekty, nemohol si utvoriť reálny obraz o majetkovej situácii žalobcu, potrebnej pre posúdenie schopnosti žalobcu splácať dlh zo zmluvy. Z dikcie zákona: „posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver“ logicky vyplýva, že s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver nie je možné bez porovnania mesačných príjmov a výdavkov žiadateľa. Vychádzajúc z doterajších výsledkov vykonaného dokazovania odvolací súd v súlade so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca ako veriteľ v danej veci hrubo porušil svoje povinnosti pri overovaní bonity žalobcu ako spotrebiteľa v zmysle § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch čo v spojení s § 11 ods. 2 druhá veta zákona o spotrebiteľských úveroch spôsobuje bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru. Žalovaný si na základe získaných informácií nemohol vytvoriť dostatočný obraz o platobnej schopnosti žalobcu, keď síce si obstaral údaje o príjme žalobcu a časti výdavkov spočívajúcich v splátkach úverov, lízingov (a pod.), avšak ohľadom iných výdavkov žalobcu (bývanie a pod.), už žalovaný postupoval nedostatočne, keď akceptáciou výdavku 20,- Eur mesačne uvedeného žalobcom, si žalovaný bez náležitého zistenia skutočných výdavkov žalobcu, nemohol vytvoriť dostatočný platobný obraz o platobnej schopnosti žalobcu, potrebnej pre posúdenie schopnosti žalobcu splácať dlh zo zmluvy.“

30. Žalobca teda predloženými dôkazmi nepreukázal, že by konal s vynaložením odbornej starostlivosti pri posudzovaní schopnosti spotrebiteľa splácať úver. V tomto smere súd poukazuje na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie cit.: „Je však potrebné zdôrazniť, že dodržiavanie tejto zásady by bolo porušené, ak by dôkazné bremeno nesplnenia povinností upravených v článkoch 5 a 8 smernice 2008/48 zaťažovalo spotrebiteľa. Tento totiž nedisponuje prostriedkami, ktoré by mu umožňovali preukázať, že veriteľ mu jednoducho neposkytol informácie podľa článku 5 tejto smernice a jednoducho neoveril jeho úverovú bonitu. Naopak účinné vykonanie práv priznaných smernicou 2008/48 zabezpečuje vnútroštátna právna úprava, podľa ktorej je veriteľ v zásade povinný preukázať pred súdom správny výkon týchto predzmluvných povinností. Cieľom takéhoto pravidla je zaistiť, ako uvádza bod 21 tohto rozsudku, ochranu spotrebiteľa, bez neprimeraného poškodenia práva veriteľa na spravodlivý proces. Ako totiž uvádza v bode 35 svojich návrhov generálny advokát, obozretný veriteľ si musí byť vedomí

nevyhnutnosti zbierania a uchovania dôkazov o splnení svojich informačných povinností a povinnosti poskytnúť vysvetlenia.“ (bod 27 a 28 rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C-449/13).

31. Súd majúc na zreteli vyššie uvedené skutočnosti vychádzal súd zo záveru o nemožnosti predčasného zosplatnenia úveru a keďže považoval porušenie povinnosti žalobcu v intenzite hrubého porušenia povinnosti v súvislosti so zisťovaním a preverovaním schopnosti žalovaného splácať úver, úver posúdil ako bezúročný a bez poplatkov (§ 11 ods. 2 ZoSÚ). Zosplatnenie je preto neplatným právnym úkonom. Nad rámec uvedeného súd konštatuje neplatnosť zosplatnenia aj z dôvodu, že upozorňujúca výzva neobsahuje uvedenie konkrétnej splátky, s ktorou je spotrebiteľ v omeškaní (porov. rozhodnutia publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 3/2025 pod číslom 34/2025, z ktorého plynie, že právny úkon veriteľa (či už upozornenie pred zosplatnením alebo samotný úkon zosplatnenia), ktorý neobsahuje presnú a nezameniteľnú identifikáciu tej konkrétnej splátky, pre nezaplatenie ktorej veriteľ uplatňuje právo na predčasné splatenie úveru, je pre svoju neurčitosť absolútne neplatný podľa § 37 ods. 1 OZ. Neurčitosť spočíva práve v tom, že bez tejto konkretizácie nie je možné spoľahlivo určiť, či k uplatneniu práva došlo za splnenia zákonom stanovených podmienok).

32. Pokiaľ súd dospel k záveru, že poskytnutý spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov a zároveň, že ho nemožno zosplatiť, potom žalobca mal právo len na vrátenie istiny úveru, ktorého splatnosť bola dohodnutá podľa predloženej amortizačnej tabuľky, nakoľko z VOP plynie, že splátku tvorí splátka istiny úveru a zvyšnú časť tvorí splátka úrokov úveru, resp. poisťného, ak je úver poisťený.

33. Žalobcovi bolo dôvodné priznať aj úrok z omeškania v súlade s ustanovením § 517 ods. 2 OZ v spojení s § 3 nariadenia vo výške 5 % ročne odo dňa nasledujúceho po splatnosti splátok istiny podľa amortizačnej tabuľky splatných do času vyhlásenia rozsudku (t.j. do splátok splatných 20.3.2026) započítavajúc doposiaľ uhradenú sumu (210 eur) na úhradu istiny.

34. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti súd žalobu v prevyšujúcej časti ako nedôvodnú zamietol.

35. Súdu je známa nejednotná rozhodovacia prax najvyšších súdnych autorít, a to tak Najvyššieho súdu Slovenskej republiky i Ústavného súdu Slovenskej republiky vo vzťahu k posúdeniu otázky aplikácie „ne ultra petitem“ v prípade posúdenia zosplatnenia ako neplatného a priznania splatných splátok do času vyhlásenia rozsudku.

36. Z uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Cdo/317/2021 zo dňa 28.09.2022, vyplýva cit.: 15. Dovolateľka ďalej namietala, že odvolací súd rozhodol v spore „ultra petitem“, keď žalobkyni priznal nárok z titulu úhrady zmluvne dohodnutých splátok, hoci ona žiadala o priznanie zosplatneného úveru ako celku a to bez zmeny žaloby vo vzťahu ku skutkovým okolnostiam. 15.1 Aj túto námietku vyhodnotil dovolací súd ako neopodstatnenú. Žalobný návrh (petit) je obligatórnou náležitosťou žaloby (§ 132 ods. 1 CSP). Súd je viazaný týmto žalobným návrhom, čo znamená, že ho nemôže prekročiť a prisúdiť viac, než čoho sa strany domáhajú (tzv. zásada „ne ultra petitem“). Z dispozičného princípu vyplýva, že žalobca v žalobnom návrhu vymedzuje predmet konania po skutkovej stránke, a týmto jeho vymedzením je súd v zásade viazaný. V prejednávanej veci odvolací súd neporušil zásadu „ne ultra petitem“, pretože rozhodol v intenciách žalobného návrhu a priznal žalobkyni len tú žalovanú peňažnú pohľadávku, ktorej sa v spore domáhala. Nedošlo ani k prekročeniu výšky v spore uplatnenej pohľadávky, ale ani k prekročeniu vymedzeného predmetu konania z hľadiska skutkových okolností. Samotným zosplatnením dlhu sa totiž nezmení podstata a ani existencia zmluvného nároku, ktorý aj po zosplatnení vychádza stále z rovnakého skutkového a právneho základu (t.j. zmluvy o pôžičke, porušenia povinnosti žalovaným plniť). Dôsledkom zosplatnenia teda nie je zánik či zmena záväzku ako takého, dlžníkovi stále ostáva povinnosť plniť v rovnakom rozsahu, následkom zosplatnenia je len zmena splatnosti záväzku a vznik práva veriteľa žiadať splnenie celého dlhu naraz. O to skôr ostáva zachovaná pohľadávka veriteľa v prípade, ak zosplatnenie nebolo platné a nárok veriteľa bolo potrebné posudzovať bez ohľadu na zosplatnenie podľa pôvodných zmluvných dojednaní. Navyše otázka posúdenia splatnosti pohľadávky a počiatku plynutia premičacej doby predstavuje otázku právnou, ktorú súd posudzuje v rámci zásady „iura novit curia“ teda „súd pozná právo“. Ak teda odvolací súd dospel k záveru, že zosplatnenie dlhu nebolo platné, preto posudzoval premičanie z pohľadu pôvodných zmluvných dojednaní, teda bez ohľadu na tvrdené zosplatnenie, nedošlo k neprípustnému prekročeniu žalobného petitu, ale len k aplikácii práva na zistený skutkový stav.

37. Rovnako tak súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Oبدو/36/2023 z 31.10.2024 cit: „39. Zistiť vyššie opísané okolnosti, dovolací súd nevzhliadol pochybenie v procesnom postupe súdu prvej inštancie, ani súdu odvolacieho, ktorý postup prvoinštančného súdu (síce v neprospech dovolateľov) potvrdil, ale toto svoje rozhodnutie riadne zdôvodnil. Na doplnenie dovolací súd uvádza, že zmenou žaloby v zmysle § 140 ods. 1, 2 CSP je návrh, ktorým sa rozširuje uplatnené právo alebo sa uplatňuje iné právo; zmenou žaloby je i podstatná zmena alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností potvrdených v žalobe. V posudzovanom prípade nejde o „modifikovaný“ postup prvoinštančného súdu v konaní, nakoľko tento nepriznal žalobcovi ani viac, než koľko uplatnil žalobným návrhom (a teda nejde o kvantitatívnu zmenu), ani mu nepriznal niečo iné, než čo by vyplývalo zo skutkového stavu zistiteľného z obsahu spisu (a teda nejde ani o kvalitatívnu zmenu). Podľa názoru dovolacieho súdu, v prejednávanej veci nešlo ani o podstatnú zmenu alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdných v žalobe. Ako je uvedené vyššie, žalobca svoj nárok odvodzuje od zmluvy o úvere, ktorý sa žalovaní zaviazali splatiť v 48-ich mesačných splátkach vo výške 141,40 eur; z predložených listín súd zistil, že žalovaní na splatenie úveru uhradili 2.333,40 eura, ktorú okolnosť žalovaní v konaní nepopreli, zároveň nepreukázali, že žalobcovi po vyhlásení okamžitej splatnosti ponúkli akékoľvek čiastkové plnenie, o ktoré by sa žalobcom v žalobnom petíte uplatnený dlh vo výške 4.456,80 eura znížil. Súd prvej inštancie zohľadnil neúčinnosť žalobcovho oznámenia o okamžitej splatnosti úveru, ktorá okolnosť sa premietla do nepriznania časti úrokov z omeškania, ktoré žalobca požadoval z celej sumy nesplateného úveru po neúčinnom predčasnom zosplatení úveru. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní vychádzal z dôkaznej situácie vyplývajúcej z obsahu spisu, a to tak listinných dôkazov založených v spise, vrátane žaloby aj jeho písomných príloh, ako aj výpovedí na pojednávaní súdu prvej inštancie, konanom 25. apríla 2024, ktorého sa zúčastnila konateľka žalovaného v 1. rade a zároveň žalovaná v 2. rade a právny zástupca žalovaných. Žalovaní cestou svojho právneho zástupcu v rámci záverečnej reči zotrvali na svojom návrhu žalobu zamietnuť tvrdiac, že žalobca nemal dôvod úver zosplatiť a požadovať tak celé plnenie a že v dôsledku oznámenia okamžitej splatnosti žalovaní nemali možnosť úver uhrádzať v splátkach. Z výsluchu právneho zástupcu žalovaných a jeho záverečnej reči nevyplývalo, že by veriteľovi, t. j. žalobcovi, akékoľvek čiastkové plnenie dlhu ponúkli. 40. Dovolací súd pre úplnosť poukazuje na zistenie odvolacieho súdu vyplývajúce z vypočítania zvukového záznamu vyhotoveného na pojednávaní súdu prvej inštancie, kedy súd v rámci predbežného právneho posúdenia veci konštatoval, že aj v prípade, ak by nedošlo k riadnemu vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru, podľa zmluvy mal byť predmetný úver uhradený v splátkach najneskôr do 29. februára 2020 a v danom prípade aj prípadná neplatnosť či neúčinnosť vyhlásenia predčasnej splatnosti by mala vplyv len na úroky z omeškania. 41. Prekročením návrhu a porušením dispozičného princípu by bolo podľa názoru dovolacieho súdu priznanie iného plnenia, ako toho, ktoré žalobca v žalobnom petíte požadoval alebo priznanie plnenia na základe iného skutkového stavu, ako toho, ktorý tvrdil žalobca v žalobe a bol predmetom dokazovania v súdnom konaní (rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo/1934/2001 z 31. júla 2003). V danom prípade skutočnosť, že žalovaní ani do dňa rozhodnutia prvoinštančného súdu svoj dlh vyplývajúci zo zmluvy o úvere ani čiastočne nesplátili, vyplynul - ako je už uvedené vyššie - z obsahu spisu. Súd preto žalobu obsahovo, či už kvantitatívne alebo kvalitatívne nerozšíril, nepriznal viac, než bolo žalobou uplatnené a pokiaľ aj áno, v danej časti súd žalobu zamietol.“ Uvedený právny názor prešiel aj kontrolou ústavnosti (porov. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 160/2025-31).

38. Opačný právny názor plynie z rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky napríklad aj sp. zn. 4Cdo 85/2021 cit: „20. Vychádzajúc z vyššie opísaného procesného stavu dovolací súd dospel k záveru, že odvolací súd svojím postupom pri posudzovaní žalobou uplatneného nároku žalobkyne prekročil rámec ňou vymedzeného petitu, pretože jej priznal plnenie z iného skutkového základu, než aký bol vymedzený v žalobnom návrhu. Aj keď sa bezpochyby žalobkyňa domáhala priznania plnenia z rovnakej zmluvy, aká bola oboznámená prvoinštančným a odvolacím súdom, po skutkovej stránke v žalobe jasne tvrdila, že došlo k zosplateniu poskytnutého úveru a v uvedenom smere produkovala k svojim tvrdeniam aj dôkazy. Súd prvej inštancie žalobe vyhovel, majúť za to, že k zosplateniu úveru došlo, avšak odvolací súd bol naopak názoru, že zosplatenie úveru je neplatné. Pokiaľ napriek uvedenému bez procesnej aktivity žalobkyne, ktorá sa na jediné pojednávanie nariadené odvolacím súdom nedostavila, tejto priznal časť uplatneného nároku v spore (spolu s príslušenstvom), v ktorom nemohol prekročiť návrhy strán (§ 216 CSP), naviac s ochranou slabšej strany, ktorou bol žalovaný, porušil tým zásadu „ne ultra petitem“, čím porušil právo žalovaného na spravodlivý proces.“

39. Tiež z rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 528/2024 plynie cit: „23. Na tomto mieste ústavný súd hodnotí námietku sťažovateľky, ktorou neguje záver o postupe ultra petitem len odkazom na to, že jej bolo prisúdené menej, ako žiadala v žalobe, s ohľadom na rozhodovacou činnosťou najvyššieho súdu a ústavného súdu judikovanú nemožnosť priznať plnenie z iného skutkového stavu, ako toho, ktorý bol v žalobe tvrdený žalobcom, za prima facie nedôvodnú. Rovnako nedôvodný je aj odkaz sťažovateľky na skutočnosť, že zo samotných skutkových zistení vyplynulo, že pohľadávka z úverovej zmluvy nie je splnená, keďže z dispozičného princípu, ktorý ovláda civilné sporové konanie, vyplýva, že žalobca v žalobnom návrhu vymedzuje predmet konania po skutkovej a právnej stránke a týmto jeho vymedzením je súd v zásade viazaný. Z uvedeného dôvodu má teda pre posúdenie dodržania zásady viazanosti súdu petitom rozhodujúci význam skutkový základ tak, ako ho vymedzil žalobca v žalobe, pričom tento je nosným pre skutkové zistenia, z ktorých súd následne pri právnom posúdení vychádza. 24. Napokon ani odkaz sťažovateľky na § 293 CSP, ktorý chráni spotrebiteľa tým, že si môže byť istý predmetom sporu, nie je dôvodný. Legislatívne ukotvená nemožnosť zmeny žaloby v spotrebiteľskej agende totiž nevylučovala možnosť sťažovateľky v záujme vyhnúť sa neúspechu v spore pri existujúcom vedomí o pochybnostiach preukázania zosplatnenia úveru, aby vo veci podala žalobu o zaplatenie nezaplatených dlžných splátok.

40. Súd sa do času zjednotenia rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít prikláňa k názoru, že v prípade posúdenia prejudiciálnej otázky platnosti, resp. neplatnosti zosplatnenia a následného priznania splatných splátok (v súdnej veci iba čo do istiny, keďže úver bol posúdený ako bezúročný a bezpoplatkový) nie je kvantitatívnu ani kvalitatívnu zmenou žaloby, preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

41. Podľa § 232 ods. 3 CSP, lehota na plnenie je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu.

42. Podľa § 232 ods. 4 CSP, ak súd uložil povinnosť plniť opakujúce sa a v budúcnosti splatné dávky a splátky, vykonateľnosť týchto dávok a splátok sa spravuje poradiť ich splatnosti, ak súd nerozhodne inak; súd môže rozhodnúť, že omeškanie s plnením jednej dávky alebo splátky má za následok splatnosť celého plnenia.

43. Súd zohľadnil sociálnu situáciu žalovaného, ktorý toho času vykonáva prácu len na aktivačných prácach, rovnako ako jeho manželka a poberajú spolu príjem vo výške 330 eur mesačne, a preto, aby sa predišlo ohrozeniu živobytia žalovaného, súd mu povolil splácať dlžnú sumu v 20-eurových mesačných splátkach pod hrozbou straty výhody splátok v súlade so zásadou spravodlivosti uvedenou v čl. 2 ods. 1 CSP, keďže má za to, že žalobca splátkami nebude ukrátený na svojich právach a uvedené nezasiahne neprimerane ani do jeho hospodárskych pomerov ako spoločnosti.

44. Podľa § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Podľa § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

45. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol v zmysle ustanovenia § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 2 CSP tak, že žalobca mal v konaní čiastočný úspech vo výške 76,27%. Neúspešný bol v rozsahu 23,73%. Preto mu patrí nárok na náhradu trov konania vo výške 52,54% (76,27 – 23,73), o výške ktorých rozhodne vyšší súdny úradník po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Prešov písomne v 2 vyhotoveniach. V odvolaní sa uvedie ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka. Ďalej sa uvedie proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané. Rozsah v akom sa rozhodnutie napáda môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nespĺní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.